

Протокол № 7/2025
засідання Координаційної ради з питань утвердження української
національної та громадянської ідентичності
при Чернігівській обласній державній адміністрації

17.12.2025

м. Чернігів

Присутні: члени Координаційної ради з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності при Чернігівській облдержадміністрації (список додається).

Порядок денний:

1. Про проект Обласної цільової соціальної програми з утвердження української національної та громадянської ідентичності на 2026-2030 роки.

Доповідач: ШЕМЕЦЬ Андрій Миколайович – директор Департаменту сім'ї, молоді та спорту Чернігівської обласної державної адміністрації

2. Про створення в закладах освіти області куренів як первинних осередків Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»).

Доповідач: СТЕПОВИК Петро Миколайович – директор комунального позашкільного навчального закладу «Центр національно-патріотичного виховання, туризму та краєзнавства учнівської молоді»

3. Про діяльність у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності в Корюківському районі.

Доповідач: СИТА Юлія Михайлівна – заступник голови Корюківської районної державної адміністрації

4. Про соціально-психологічну підтримку Захисників і Захисниць України, членів їх сімей, а також членів сімей військовослужбовців, які загинули (пропали безвісти) внаслідок військової агресії російської федерації проти України.

Доповідач: ШАНСЬКИЙ Микола Миколайович – голова громадської організації «Єдина родина Чернігівщини»

5. Про формування плану роботи Координаційної ради з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності при обласній державній адміністрації на 2026 рік.

Доповідач: ШЕМЕЦЬ Андрій Миколайович – директор Департаменту сім'ї, молоді та спорту Чернігівської обласної державної адміністрації

ВИСТУПИВ: ВАЩЕНКО Іван Олександрович, заступник голови Чернігівської обласної державної адміністрації, голова Координаційної ради з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності при Чернігівській облдержадміністрації, який привітав присутніх на черговому засіданні Координаційної ради, оголосив порядок денний та побажав плідної роботи.

1. Про проект Обласної цільової соціальної програми з утвердження української національної та громадянської ідентичності на 2026-2030 роки

СЛУХАЛИ: ШЕМЦЯ Андрія Миколайовича – директора Департаменту сім'ї, молоді та спорту Чернігівської обласної державної адміністрації, який поінформував, що відповідно до розпорядження начальника обласної військової адміністрації від 5 червня 2025 року № 740 «Про розроблення проекту Обласної цільової соціальної програми з утвердження української національної та громадянської ідентичності на 2026-2030 роки» було розроблено проект зазначеної Програми. Пріоритетними напрямками діяльності Програми у відповідності до Державної цільової соціальної програми утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2028 року визначено: національно-патріотичне виховання, військово-патріотичне виховання, громадянська освіта, взаємопідтримка та співпраця органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства щодо формування української національної та громадянської ідентичності, формування системи кадрового забезпечення сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності.

Заплановано широкий спектр заходів Програми, зокрема освітньо-виховні, культурно-мистецькі та інформаційно-просвітницькі заходи, вшанування пам'яті Захисників і Захисниць України, створення та поширення українськомовного культурного й інформаційного продукту, підтримка Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»), підвищення рівня медіаграмотності, критичного мислення, проведення конкурсу проєктів інститутів громадянського суспільства, діяльність координаційних рад.

Відповідно до Порядку розроблення регіональних програм, моніторингу та звітності про їх виконання, затвердженого розпорядженням голови Чернігівської обласної державної адміністрації від 05.05.2016 № 245 (зі змінами), проєкт Програми має пройти експертну оцінку в Департаменті фінансів та Департаменті економічного розвитку облдержадміністрації, а також громадське обговорення. Після завершення всіх процедур Програма буде затверджена розпорядженням начальника обласної військової адміністрації.

ВИРІШИЛИ: Інформацію взяти до відома.

2. Про створення в закладах освіти області куренів як первинних осередків Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»)

СЛУХАЛИ: СТЕПОВИКА Петра Миколайовича – директора комунального позашкільного навчального закладу «Центр національно-патріотичного виховання, туризму та краєзнавства учнівської молоді», який розповів про стан роботи зі створення в закладах освіти куренів. На даний час в Чернігівській області зареєстровані та діють 17 куренів у 10 громадах. Спостерігається позитивна динаміка щодо збільшення кількості роїв і куренів у закладах освіти.

Рої одного закладу освіти об'єднуються в курені, курінь може складатися з одного або двох роїв молодих джур. Курені області активно беруть участь у заходах у рамках гри «Сокіл» («Джура») та всеукраїнських ініціативах.

Зкладам освіти надається методична та практична допомога щодо створення і реєстрації роїв та куренів, а також методичні рекомендації з організації їх діяльності. Вся необхідна інформація та зразки документів розміщені на сайті КПНЗ «Центр національно-патріотичного виховання, туризму та краєзнавства учнівської молоді».

27 листопада 2025 року проведено обласний онлайн-вебінар з організаційно-методичних аспектів створення та діяльності куренів, у якому взяли участь 177 представників з 41 територіальної громади області. Учасникам надано рекомендації з оформлення необхідної документації. Робота в цьому напрямі продовжується.

ВИРІШИЛИ: Інформацію взяти до відома.

3. Про діяльність у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності в Корюківському районі

СЛУХАЛИ: СИТУ Юлію Михайлівну – заступника голови Корюківської районної державної адміністрації, яка поінформувала про основні напрями діяльності та заходи для утвердження української національної та громадянської ідентичності в районі. В Корюківській РДА, Сновській, Холминській та Корюківській територіальних громадах створені та функціонують координаційні ради з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності, затверджені їх положення, персональний склад і плани роботи, проводяться регулярні засідання.

Висвітлено інформацію про реалізацію заходів з популяризації та збереження матеріальної і нематеріальної культурної спадщини (традиційні страви, говірки, вишивка), популяризації історії України (зокрема заходи до Дня пам'яті Корюківської трагедії, «Корюківські історичні читання»), вшанування пам'яті Захисників і Захисниць України, розвитку української мови і культури, музейної та просвітницької діяльності, зокрема через виставки, дослідницькі проекти, туристичні маршрути та участь у всеукраїнських і міжнародних ініціативах. Ведеться робота з військово-патріотичного виховання, популяризації військової служби та діяльності сил безпеки і оборони України: проведення заходів у закладах освіти і культури, участь у грі «Сокіл» («Джура»), робота гуртків, зустрічі з військовослужбовцями і ветеранами, створення та функціонування осередків для викладання предмета «Захист України». Також відбуваються читання, семінари та лекції з питань прав людини, демократії та громадянської відповідальності.

Зазначено про системну роботу з меморіалізації подій російсько-української війни, відкриття меморіальних об'єктів, створення Алей Героїв, музейних експозицій та «Книги пам'яті». Проводяться заходи з деколонізації та декомунізації публічного простору, перейменування об'єктів топоніміки та усунення символів тоталітарного минулого.

Молодь активно залучається до тематичних спортивних заходів патріотичного спрямування, бере участь у всеукраїнських спортивних проєктах та змаганнях, зокрема у Всеукраїнському забігу «Шаную воїнів, біжу за Героїв України». На високому рівні розвиток волонтерського руху в районі: проведення благодійних ярмарків, акцій і концертів на підтримку Збройних Сил України, виготовлення маскувальних сіток, окопних свічок, збір гуманітарної допомоги за участю закладів освіти, культури та громадських організацій.

Налагоджена співпраця органів місцевого самоврядування з інститутами громадянського суспільства, реалізуються спільні соціальні, гуманітарні, молодіжні та міжнародні проєкти, спрямовані на формування української національної та громадянської ідентичності.

У ході обговорення питання:

ВИСТУПИВ: БУТКО Сергій Володимирович – регіональний представник Українського інституту національної пам'яті, із пропозицією завчасно дати запрошення в Посольство Угорщини та Посольство Німеччини до участі у пам'ятних заходах до річниці Корюківської трагедії 1 березня 2026 року.

ВИСТУПИВ: ШКУРКО Микола Пантелійович, директор БО «Благодійний фонд «Ніжень», який наголосив, що Корюківський район є краєм козацької слави і варто приділяти більше уваги саме цьому аспекту при проведенні заходів з утвердження української національної та громадянської ідентичності.

ВИРІШИЛИ: Інформацію взяти до відома.

4. Про соціально-психологічну підтримку Захисників і Захисниць України, членів їх сімей, а також членів сімей військовослужбовців, які загинули (пропали безвісти) внаслідок військової агресії російської федерації проти України

СЛУХАЛИ: ШАНСЬКОГО Миколу Миколайовича – голову громадської організації «Єдина родина Чернігівщини», який зазначив, що соціальна підтримка родин загиблих включає матеріальні виплати (одноразові допомоги, пенсії по втраті годувальника, грошове забезпечення, що виплачується родині), пільги (комунальні послуги, проїзд, освіта, санаторно-курортне лікування, медичне обслуговування), психологічну та правничу допомогу, однак на практиці значна частина передбачених законодавством гарантій реалізується частково.

Існує суттєва різниця в розмірах одноразової грошової допомоги родинам загиблих у 2014–2021 роках та з 2022 року, що викликає соціальну напругу й відчуття несправедливості серед родин Захисників АТО/ООС. В цьому напрямі є напрацювання на державному рівні, зокрема в межах проєкту «Політика героїв та підтримка ЗСУ», а також підготовлено законодавчі зміни щодо доплат до одноразової грошової допомоги окремим категоріям родин.

Є ряд проблемних питань щодо реалізації пільг, визначених Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», зокрема щодо

безоплатного забезпечення ліками, зубопротезування, санаторно-курортного лікування, щорічних медичних обстежень та першочергового медичного обслуговування.

Порушено питання пенсійного забезпечення членів сімей загиблих Захисників/Захисниць, які з 2014–2018 років не мають права на автоматичний перерахунок пенсій і змушені відстоювати свої права в судовому порядку. Наголошено на доцільності внесення змін до законодавства з метою забезпечення 100% пенсії у разі втрати годувальника, якщо вона виплачується одному члену сім'ї.

Відзначено важливість розвитку інструментальної підтримки (соціальні послуги, догляд за літніми, допомога у працевлаштуванні), інформаційної роботи з героїзації подвигу загиблих Захисників/Захисниць, розширення форм національно-патріотичного виховання молоді та системної організації заходів із вшанування пам'яті полеглих воїнів.

Також є потреба посилення психологічної та безоплатної вторинної правничої допомоги родинам загиблих, з урахуванням позитивного досвіду реалізації регіональних реабілітаційних проєктів.

Доповідачем озвучено пропозиції для покращення рівня надання соціально-психологічної підтримки Захисників і Захисниць України, членів їх сімей, а також членів сімей військовослужбовців, які загинули (пропали безвісти) внаслідок військової агресії російської федерації проти України:

- створення єдиного банку даних родин загиблих Захисників/Захисниць на рівні територіальних громад області;
- розроблення та впровадження «дорожньої карти» роботи з родинами загиблих у м. Чернігові та Чернігівській області;
- організація системи шефства над родинами загиблих воїнів похилого віку, особами з інвалідністю та самотніми матерями (допомога в побутових питаннях, оздоровленні, підготовці дітей до навчального року).

Висловлено подяку органам місцевого самоврядування, які забезпечили створення Алей пам'яті загиблих Захисників/Захисниць, та наголошено на актуальності вирішення цього питання в місті Чернігові.

ВИРІШИЛИ: Інформацію взяти до відома.

5. Про формування плану роботи Координаційної ради з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності при Чернігівській обласній державній адміністрації на 2026 рік

СЛУХАЛИ: ШЕМЦЯ Андрія Миколайовича – директора Департаменту сім'ї, молоді та спорту Чернігівської обласної державної адміністрації, який повідомив про збір пропозицій від членів Координаційної ради до плану роботи на 2026 рік. Пропозиції надати Департаменту сім'ї, молоді та спорту до 16 січня 2026 року.

ВИРІШИЛИ: Інформацію взяти до відома.

За результатами розгляду та обговорення питань порядку денного засідання Координаційна рада вирішила:

1. Узяти до відома надану доповідачами інформацію.
2. Членам Координаційної ради надати Департаменту сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації пропозиції до плану роботи Координаційної ради з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності при Чернігівській облдержадміністрації на 2026 рік до 16 січня 2026 року.

Голова Координаційної ради

I. Ващенко

Секретар Координаційної ради

T.Таланцева